

Exempel på värdeskapande lärande – några lärare berättar...

Göra moderna pepparkaksformer för yngre barn

"I vår undervisning har vi tillgång till en 3D-skrivare och slöjdens material. Eleverna har fått ett uppdrag från lärarna i en förskoleklass att skapa och tillverka pepparkaksformer i en lite modernare design, figurer som de små barnen kan känna igen från t.ex serier eller dataspel. I diskussionen så säger eleverna att motivationen ökar när det vet att det finns en mottagare av deras kunskaper. Det känns bra som lärare att man inte behöver tjata på eleverna att de ska anstränga sig lite extra. Vid detta tillfälle så är det värdeskapande lärandet så levande som det bara är möjligt och det är en häftig upplevelse att se när eleven hämtar drivkraften från sin egen motor."

Låta barn lära ut talföljd till andra barn

"Vi har undersökt talföljd på min avdelning. Vi lär med utgångspunkt i en saga och barnen hittade på en egen ramsa med talföljd (utgångsramsan var 5 små apor hoppade i sängen). Tillsammans illustrerade vi den och plastade in den så att den alltid var tillgänglig att prova för barnen. Utifrån detta pratade vi om att skapa värde för någon annan. De ville hämta (bjuda in) andra kompisar för att visa sin ramsa, vi kunde ge andra ramsan (kopiera), ta med ramsan hem. Barnen var så glada och stolta över att få visa och lära. Man såg på dem att det gav dem mycket mer än vad jag trodde att skapa värde för någon annan. Barnen visade med hela kroppen att de tyckte om att visa sin ramsa för andra. Något hände bland dem. Det var deras egna ramsa som de själva skapat och som de andra ville lära sig. Detta var fantastiskt att se. Jag trodde att det skulle vara för svårt för barnen men jag hade fel och har fått en aha upplevelse av det."

Vara guide åt elever med utländsk bakgrund

"I kursen guide-och reseledare fick mina elever ett särskilt uppdrag. De skulle guida elever som inte har svenska som modersmål. Femton guideelever guidade fjorton elever med utländsk bakgrund under 90 minuter. Allt handlade om att skapa autentiska lärsituationer, mänskliga möten och skarpa lägen. Att det var på riktigt, vilket mina elever har uttryckt ett önskemål om och tidigare uppskattat."

Låta barn lära över avdelningsgränser i förskolan

"Jag jobbar med barn som är 1-3 år gamla. Det jag ser av att skapa värde för andra är att barnen lär varandra av det de lärt sig. Både andra barn i gruppen och barn på andra avdelningar. De är stolta över sin erövrade kunskap och visar den gärna för andra. Jag ser möjligheter till att göra mer av det i förskolan och det vore definitivt önskvärt. Att lära själv och skapa värde för andra befäster kunskap och öppnar upp för än mer utveckling av kunskaperna. Det vore intressant att ha tvärgrupper där barnen från olika avdelningar möts och lär tillsammans. Det ställer krav på pedagogerna att ha ett tillåtande klimat, se värdet i att skapa värde för andra. Vad jag ser är att alla pedagoger inte är helt bejakande till att låta barnen skapa värde för andra. Det finns traditioner som 'sitter i väggarna'."

Låta elever spela barnteater med samhällstema

"Jag har precis genomfört ett värdeskapande lärande där mina elever genomfört ett barnteaterprojekt. Eleverna stod på scenen, skapade ljussättningen och körde ljuset på föreställningarna. Sammanlagt skapades värde för 300 barn som kom och såg föreställningen. Budskapet i pjäsen var allas rätt att få vara sig själv. Det jag tydligt ser är hur mina elevernas motivation och engagemang ökar när de får arbeta med skarpa uppdrag och med en mottagare utanför skolans värld. Eleverna ville förmedla ett viktigt och aktuellt budskap till barnen (och de vuxna) som kom för att på så sätt delta i och påverka samhällsdebatten. Andra viktiga faktorer som skapade engagemang och motivation hos mina elever var att vi arbetade i team, ämnesövergripande och att eleverna själva ägde sin läroprocess."

Kombinera studiebesök med "2 stars & a wish"

"Jag driver ett projekt på min skola som handlar om att våra elever ska göra studiebesök i arbetslivet. Kanske man skulle kunna ge följande uppgift till eleverna att arbeta med: hitta två saker som du tycker är bra på företaget och en sak som företaget skulle kunna utveckla. Tanken är sedan att eleverna ska redovisa för företaget, i någon form, om sin upplevelse av studiebesöket och det är då som det värdeskapande för någon annan kommer in i bilden."

Exempel på värdeskapande lärande – några lärare berättar...

Låta eleverna spåna kring värde för andra

"Jag berättade om värdeskapande lärande för eleverna och bestämde att vi skulle fundera tillsammans om vad de kunde göra för att skapa värde för någon annan. Det var lite svårt för de flesta att komma på något, så de fick ha som läxa att fundera ut något. Några förslag var att: Hjälpa andra med läxorna i ett ämne de var bra på. Hjälpa till i förberedelseklassen med svenska för nyanlända. Hjälpa till i skolrestaurangen. Bilda en grupp som går runt på rasterna för att förhindra mobbning. Eleverna tyckte att det var roligt att kunna göra något annorlunda och att det var lärorik att jobba fram något tillsammans."

Undervisa yngre om svenska språkets historia

"Deras uppgift blev att i grupper fördjupa sig i en period i det svenska språkets historia för att sedan redovisa sina kunskaper för en lågstadielklass. Jag som lärare upplevde att de blev mer engagerade och brydde sig mer än vanligt om hur de formulerade sig och hur redovisningen skulle bli. Eleverna tyckte att det var häftigt att tänka att just deras arbete kan skapa värde för någon annan. Det var mycket lättare än vad jag först hade trott att "få napp" av en vilt främmande lärare på en annan skola som gladeligen vill ta emot oss. Kul!"

Göra en saga att berätta för valfri annan

"När alla eleverna fått klart för sig vad en äkta saga har för typiska kännetecken så berättade vi om uppgiften, att de i olika grupper skulle göra/skriva en saga där bilderna hade ett väsentligt inslag och att arbetet skulle sträcka sig ca 2 månader framåt samt att de skulle arbeta i grupper om 3-5 elever i varje grupp. Varje grupp skulle ha en viss målgrupp att berätta/visa sin saga för. Endera förskolebarn i åldern 4-5 år, förskoleklasseläver, fadderbarn i åk 3 eller för skolans åk 3-elever, fast då på engelska. Våra elever sa att detta gjorde dem mer engagerade, att detta skulle motivera dem att prestera samt att det var roligt att deras arbeten skulle komma till gagn för andra. Eleverna var märkbart motiverade och entusiastiska inför arbetet."

Intervjua och skriva biografi om äldre person

"För att träna varierad meningsbyggnad och textstruktur lät jag dem intervju en äldre person (minst 65 år), samt skriva en biografi. Eleverna fick själva ta ansvar för att hitta ett intervjuoffer och att genomföra intervjun var läxa. Vi spånade först tillsammans på vad som kunde vara intressant att få veta. Någon intervjuade en pratglad granne i samma trappuppgång. Många valde en äldre släkting. Målet för övningen var en biografi att ge bort till personen man hade intervjuat. I utvärderingen kom det fram att detta hade motiverat de allra flesta att anstränga sig lite extra. Läsaren var ju inte bara jag som lärare, utan också huvudpersonen i texten. Värdet för eleven själv blev en bättre text eftersom mottagaren var en verklig person utanför skolan och värdet för den intervjuade personen blev både en pratstund med en intresserad ung människa och en text om sitt liv hittills och sina tankar om framtiden."

Rita teckningar till intagna i ett fängelse

"Eleverna har fått rita julteckningar till intagna på anstalten, där eleverna är helt anonyma. Detta är väldigt uppskattat för de intagna på anstalten/häktet och det har skapat känslor hos de intagna, både leenden och tårar har kommit när teckningarna från barnen överlämnats. En intagen hörde till och med av sig och ville tacka barnen. Eleverna tog till sig detta bra och de var mycket motiverade och engagerade när teckningarna till de intagna gjordes."

Ställa ut en teckning i kommunhuset

"Klassen fick välja ut tre ord som var viktiga för dem och som de kopplade till vår stad. Utifrån orden fick de göra illustrationer som kommer att ställas ut på Kommunhuset. Jag såg hur detta med utställningen för allmänheten verkligen var någon som ökade motivationen ("min bild kommer att hänga där så alla kan se den!!"). Vi har pratat flera gånger hemma om uppgiften, hur det kändes att ställa ut det man gjort och hur roligt det upplevdes. Med en elev i åk 1 använde jag ju inte begreppet värdeskapande lärande, men såg tydligt i honom att det var precis det det handlade om."